

Wat een
Jachthond
moet weten

Over opvoeden van de pup, apporteren, voorstaan en zweetwerk

De mens onderscheidt zich van de dieren in overlevingsstrategie. Dieren passen zich continu aan om te overleven. De mens heeft een andere strategie. De mens past zijn omgeving aan. Zo heeft de mens de jachthond gecreëerd om bepaalde tekortkomingen bij het verzamelen van voedsel te compenseren. De jachthond wist op deze wijze te overleven.

Paul de Vos, 2006

4e druk, 2020

ISBN 978-94-6301-285-0
NUR 431; 487

Publicatie door Prof. dr. P de Vos

Website www.pauldevos.eu

Email info@pauldevos.eu

Tekst Paul de Vos

Fotografie Paul de Vos (of anders vermeld)

Illustraties Nicolette Wever

Ontwerp en vormgeving Maaïke Hamelynck

Uitgeverij Eburon

Postbus 2867

2601 CW Delft

telefoon 015-2131484 / fax 015-2146888

info@eburon.nl / www.eburon.nl

© Prof. dr. P de Vos. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.



Inhoudsopgave

WAAROM DIT BOEK	4
1 DE JACHTHOND ALS CULTUREEL ERFSTUK	10
2 WIE TRAJNT WIE?	18
3 PUPPYPRET: LEREN IS SPELEN	36
4 WAT EEN APPORTERENDE HOND MOET WETEN	64
5 VELDWERK: VALLEN, VOORSTAAN EN WEER DOORGAAN	114
6 ZWEETWERK: HET GEHEIM VAN DE SNUIT	144
BRONNEN EN AANBEVOLEN LITERATUUR	172
DANKWOORD	176



De Bracco Italiano behoort tot de oudste hondenrassen

Waarom dit boek

JACHTHONDEN OPVOEDEN IS IETS SPECIAALS.

Jachthonden zijn dieren die honderden jaren lang door onze voorvaders geselecteerd zijn om voor ons te werken. Het zijn daardoor honden die een natuurlijke "will to please" hebben. De meeste mensen zullen denken dat dit alleen maar leuk is, maar het brengt ook een hoop verantwoordelijkheid met zich mee. Jachthonden zijn over het algemeen gevoelige en intelligente wezens. Van u als baas wordt verwacht hier op verantwoordelijke wijze naar te handelen.

Onze geschiedenis loopt voor een belangrijk deel parallel aan de ontwikkeling van de jachthond. Er zijn zelfs wetenschappers die beweren dat de mens bepaalde vermogens niet of nauwelijks ontwikkeld heeft tijdens de evolutie omdat honden het werk voor ons deden. Een voorbeeld hiervan is ruiken. Honden hebben een veel beter vermogen om op geur te werken en op deze

wijze wild op te sporen dan de mens. Duizenden jaren lang heeft de mens hierop vertrouwd waardoor de mens zijn vermogen om geur waar te nemen nauwelijks ontwikkeld heeft.

In onze tijd van moderne technologie zijn wij nog steeds voor een belangrijk deel afhankelijk van de hond. Denk maar eens aan honden die ingezet worden bij het opsporen van drugs, bij reddingswerkzaamheden en natuurlijk in de jacht. Naast het functioneel werken is de laatste 100 jaar de moderne hond ook steeds meer ingeburgerd als een sportdier. Ook de jachthondensport is steeds professioneler geworden en biedt alleen in Nederland al duizenden mensen dagelijks een grote bron van ontspanning.

Ondanks de populariteit van de jachthondensport is er weinig Nederlandse literatuur beschikbaar. Dit in tegenstelling tot de Engels- en Duitstalige literatuur waar bijna maandelijks een goed boek verschijnt over de opvoeding en het werk van een jachthond. Persoonlijk vind ik dit ernstig omdat ik tijdens mijn carrière als hondensportmens ontdekt heb dat er heel veel waardevolle meningen, ideeën en inzichten zijn die vergaan zodra mensen stoppen met de sport. Dit moet vastgelegd worden voor het inspireren van de huidige en toekomstige hondensporters en voor het verder ontwikkelen van de sport.

De methoden in dit boek zijn niet bedoeld als een wet waaraan u zich dient te houden. Het is een verzameling en volgorde van trainingen die in de ervaringen van de auteur en de overige trainers die hebben meegewerkt, goed werken. Ongetwijfeld zijn er betere methoden en tussenstappen te bedenken. Ik heb gemerkt in de 30 jaar dat ik actief ben in de hondensport dat er heel erg veel in fout en goed wordt gedacht over methoden om honden op te leiden. Dit zwart-wit denken is gevaarlijk. Vooruitgang wordt alleen geboekt als mensen open staan voor argumenten en hun mening willen bijstellen. Zelf heb ik in de loop der jaren mijn methoden continu

aangepast aan tips en trucs die ik van anderen heb meegekregen. Hierdoor lijkt nu een unieke eigen stijl te zijn ontstaan maar niets is minder waar. Het is gevormd door anderen die mij zagen trainen en mij tips gaven om mijn methoden te verfijnen. Je leert het meest van je fouten en die heb ik veel gemaakt. Door methoden naast elkaar te zetten en er veel over te discussiëren ontstaat vooruitgang. Zo werkt ook de wetenschap. Het zwart-wit denken heb ik ook vaak terug gezien bij discussies tussen trainers onderling. Trainers zijn het bijna altijd oneens met elkaar. Het enige moment dat ik trainers het met elkaar eens heb zien zijn is als zij het over de tekortkomingen van een derde trainer hebben. Laat u zich hier als individuele hondensporter vooral niet door beïnvloeden. Pik op wat u nuttig vindt en vergeet de rest.

Een mankement van de schaarse Nederlandse literatuur is dat in alle gevallen de Nederlandse boeken toegespitst zijn op slechts één type werk van de jachthond. Het gevolg is dat mensen die zich op apporteren oriënteren nauwelijks informatie en kennis hebben van technieken die gebruikt worden door zweetwerkers of veldwerkmensen. Dit is erg jammer omdat veel kennis over de verschillende typen van werk kan helpen een hond goed te begrijpen. Om die reden was het al snel duidelijk dat de informatie in dit boek niet door slechts één persoon geleverd kon worden. Het is nu eenmaal zeldzaam dat iemand een passie voor meerdere typen jachthonden ontwikkelt. Hoewel er slechts één auteur op dit boek staat is dit boek zeker niet alleen te danken aan de inspanning van deze auteur. In dit boek is informatie verzameld van mensen die ervaring hebben met of retrievers, of met spaniëls, of met zweethonden, of met staande honden. De duur van ervaring is tenminste 15 jaar en loopt uit tot meer dan 40 jaar. U kunt zich wellicht voorstellen dat de diversiteit in raservaring maakt dat er onderling veel discussie is geweest over de inhoud van het boek. Het is nu eenmaal zo dat een retriever veel sneller leert apporteren dan een

spaniël of staande hond. Het gevolg van deze discussies is dat rasspecifieke, ruwe uitspraken die je (te) vaak tegenkomt, voorkomen zijn. Wij hebben ruimte gelaten voor verschillen tussen rassen en individuele verschillen tussen honden. Het boek is daardoor breder geworden dan andere boeken.

Iedere hond en iedere mens is anders. Opleiden en opvoeden is maatwerk. U bepaalt wat u handig vindt en wat niet. Hetzelfde geldt voor de snelheid van opleiden. Dit verschilt per ras en per individuele hond. Boeken die een tijdsplan aangeven zijn mijns inziens slecht.

Laat u niet opjagen of juist remmen. Honden en mensen hebben allemaal hun eigen intelligentieniveau en daarmee snelheid van oppikken van nieuwe dingen. Ik heb zelf honden gehad die de eerste jaren niets konden maar later als beste uit de bus kwamen.

U zult tijdens het lezen merken dat er aandacht besteed wordt aan de denkwijze en het waarnemingsvermogen van honden. Er is wereldwijd veel onderzoek gedaan naar de verschillen en overeenkomsten tussen de mens en de hond. Het betreft niet alleen kennis uit Europa en Amerika maar ook bijvoorbeeld uit Rusland. Om deze informatie te kunnen verzamelen heeft de auteur vaak hulp ontvangen van collega's uit het veld waarin de auteur professioneel werkzaam is, de Biologie. Deze collega's kunnen onmogelijk allemaal in dit boek bedankt worden maar zijn essentieel geweest bij het samenstellen van dit boek. Kennis van hoe een hond zijn omgeving waarneemt is voor de baas onmisbaar voor het correct opvoeden en opleiden van de hond. In de loop der jaren bleek tot mijn grote schrik dat veel kennis die wij in Nederland als algemene feiten veronderstellen in sommige gevallen ronduit onjuist is. Een voorbeeld hiervan is dat wij in Nederland bijna allemaal denken dat honden kleurenblind zijn. Dit is onjuist. Honden zien wel degelijk kleuren. Dit soort kennis is van belang voor bijvoorbeeld het correct leren apporteren. U zult in dit boek regelmatig achtergrondinformatie tegenkomen

om de gedragingen van uw hond te begrijpen. Dit heb ik natuurlijk niet op wetenschappelijke wijze gedaan omdat ik me er wel van bewust ben dat slechts een klein groepje mensen hierin geïnteresseerd is. De benodigde kennis komt daar waar het essentieel is in hapklare brokken aan de hand van voorbeelden naar voren. De kennis die ik op het wetenschappelijke vlak heb opgedaan heeft wel gemaakt dat ik in de loop der jaren een aantal voor Nederland nieuwe methoden ben gaan gebruiken die toegespitst zijn op vermogens van de hond die wij in Nederland onvoldoende hebben onderkend.

Er is getracht in het huidige boek meerdere werkcapaciteiten van de jachthond te behandelen. Met grote zorg is getracht jargon te voorkomen of duidelijk uit te leggen. Het enige dat u dient te weten is dat wanneer we het over de baas hebben we het over voorjagers hebben. Daarnaast is het boek zo ingedeeld dat het als naslagwerk kan dienen. Er zijn veel voorbeelden en oefeningen opgenomen waaraan zowel hond als baas veel plezier kunnen beleven. Dit boek is geschreven voor recreanten en mensen die ook actief met hun hond op jacht gaan. Wie denkt dat dit in de opleiding geen verschil uitmaakt heeft het mis. Een hond die op jacht gaat mag tijdens het opleiden absoluut zijn creativiteit niet verliezen. Je weet onderweg nooit wat de hond tegenkomt aan objecten en vreemde situaties. Dit betekent dat de opleiding geen drill mag zijn. Dit zit wel sterk in de wedstrijdelementen (ook in de herziene standaard jachthondenproeven) en is nu nog steeds lastig te verenigen met vaardigheden die nodig zijn in de praktijkjacht.

Vooropgesteld moet worden dat niet alles in het boek door de schrijver(s) bedacht of ontwikkeld is. Het overgrote deel is door de eeuwen heen ontwikkeld en ingeburgerd als de meest effectieve methode om een hond iets aan te leren. Wij hebben slechts de moeite genomen om het in dit boek op te schrijven. Het is ook mogelijk dat de rasspecifiek georiënteerde jachthondensporter technieken en methoden mist in

het boek. Dit is vaak met opzet gedaan. Niet omdat de betreffende technieken niet werken maar omdat ze vaak te specifiek zijn voor een bepaald ras en daarmee te lastig zijn voor de andere rassen.

Bij het lezen van dit boek zult u merken dat wij veel nadruk leggen op het gedrag van de baas en niet alleen op dat van de hond. Het is de heilige overtuiging van de schrijver dat de hond door honderden generaties van selectie een groot scala aan vaardigheden in zich heeft

dat er slechts uit kan komen als de baas de hond op de juiste manier prikkelt. Indien dit goed gaat kunt u samen met de hond grote prestaties boeken en vooral erg veel plezier hebben. Voor het goed trainen van een hond mag u niet lui zijn, moet u geduld hebben en moet u vooral gevoel voor uw hond ontwikkelen. Naast dit alles, geniet vooral! U heeft een hobby die uw levensgeluk verrijkt!

Prof. dr. Paul de Vos, 2020

